

Raadsinformatiebrief

Datum: 02-11-2021

Onderwerp: Uitwerking scenario's Museum BroekerVeiling

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze brief informeren wij (adviesbureau Berenschot) u graag over het traject 'uitwerking scenario's Museum Broekerveiling'.

Opdracht

Er is ons door de gemeente Langedijk een opdracht gegund voor het verder uitwerken van de toekomstvisie voor Museum BroekerVeiling in twee toekomstbestendige scenario's, met een onderscheid in ambitie, bedrijfsvoering (financiën) en profilering. Resultaat zijn twee uitgewerkte stappenplannen (routes) waarmee invulling kan worden gegeven aan de toekomst van het museum. De raad kan mede op basis hiervan een besluit nemen over de beschikbaarstelling van eenmalige en structurele subsidie aan het museum.

Plan van aanpak

Wij onderscheiden een zestal stappen in het plan van aanpak. Hieronder wordt iedere stap kort toegelicht:

Stap 1: Startbijeenkomst en kennismaking

Wij startten het onderzoek met een bijeenkomst met de begeleidingscommissie. De begeleidingscommissie bestaat uit vertegenwoordigers van de gemeente en het museum.

Stap 2: Dossieronderzoek

Wij nemen grondig kennis van de eerdere verkenningen om de opgebouwde inzichten te kunnen gebruiken bij de uitwerking van de scenario's.

Stap 3: Interviews

Aan de hand van interviews toetsen we de ideeën en verwachtingen graag bij direct betrokken partijen, waaronder de gemeenten Langedijk en Heerhugowaard, de provincie, Veldzorg Oosterdel en Staatsbosbeheer.

Stap 4: Uitwerking scenario's

Op basis van de documentstudie, de interviews (opinions, visies en interpretaties) en de kennis van de adviseurs van Berenschot over het functioneren van musea en de museumsector werken we de twee scenario's uit. We toetsen de scenario's vooraf ook aan een door de begeleidingscommissie vastgesteld kader. Hierbij valt te denken aan eisen die gaan over het museaal concept, het gemeentelijke cultuurbeleid, het subsidieniveau, de organisatie, het publieksbereik. We zullen nadrukkelijk kijken naar de financiële haalbaarheid. Volgens ons kan een professioneel museum, in

welke vorm dan ook, namelijk in de regel (behalve enkele private musea zoals More in Gorssel en Voorlinden in Wassenaar) alleen functioneren met structurele subsidie van overheden.

Stap 5: Analyse draagvlak

We bespreken de uitgewerkte scenario's met de direct betrokken partijen. Doel is om in kaart te brengen wat het draagvlak is voor de scenario's, waar twijfels zitten, wat de risico's zijn en eventueel welke aanpassingen/aanvullingen nodig zijn.

Stap 6: Rapportage

De resultaten van de voorgaande stappen worden door ons verwerkt in een schriftelijke rapportage. We beschrijven de scenario's op een inzichtelijke wijze, ze met elkaar vergelijken, voegen daar conclusies aan toe en formuleren aanbevelingen gericht aan de gemeente en/of het museum hoe zij de volgende stappen kunnen zetten.

Museum BroekerVeiling in perspectief

We onderscheiden een aantal belangrijke ontwikkelingen in de museale sector waar Museum BroekerVeiling in elk scenario op zal moeten inspelen:

- Overall in Nederland zijn musea bezig geweest of nog bezig zich te vernieuwen. De directe aanleiding en de oplossingen verschillen, maar alle musea voelen en zien de noodzaak in te spelen op de ontwikkelingen in hun omgeving en in de vrijetijdseconomie.
- Het museale aanbod aan bezoekers is enorm, onbegrensd en altijd in ontwikkeling.
- Het publiek is gefragmenteerd en grillig in voorkeuren en gedrag. Marktonderzoek biedt nauwelijks houvast. Bezoekersaantallen blijken moeilijk voorspelbaar, dit geldt zeker voor nieuwe musea en musea die na verbouw hun deuren weer openen
- Er zijn nieuwe parameters in de vrijetijdsmarkt. Zo zijn koopzondagen en Ikea in zekere zin te beschouwen als concurrenten van musea.
- De maatschappelijke legitimatie van subsidies staat onder druk. De verwachting is dat veel gemeenten als gevolg van de financiële tekorten in het sociaal domein en de financiële consequenties van de Coronacrisis hun subsidiebudgetten voor kunst en cultuur gaan heroverwegen.
- Samenwerking is in de cultuursector geen natuurlijke reflex. Dit geldt zowel voor de programmering als de facilitaire functies. Nadruk op autonomie en interne oriëntatie staan het ontdekken van voordelen van samenwerking nogal eens in de weg.
- Veel prachtige cultuurtempels kampen een paar jaar na opening met een wankele exploitatie. Er blijkt vaak onvoldoende te zijn nagedacht over de consequenties van nieuwbouw en een hoog ambitieniveau voor de exploitatie van de organisatie.
- De concurrentie tussen steden en regio's neemt toe. Er is concurrentie om via culturele voorzieningen en programma's de aantrekkingskracht van een stad of regio te vergroten en publiek te trekken Maar er is ook concurrentie tussen culturele initiatieven en instellingen. Hier krijgt Museum BroekerVeiling ongetwijfeld ook mee te maken.
- Het economisch tij heeft invloed met name sponsoring, fondsenwerving en commerciële activiteiten van veel musea. Het kost musea moeite om sponsoren aan zich te binden, fondsen aan te boren en inkomsten te genereren uit bijvoorbeeld verhuur. De bezoekersaantallen van veel

musea laten de laatste jaren (tot en met 2019) een sterke groei zien. Openingen van een groot aantal nieuwe musea en van musea na verbouwing spelen hierbij een belangrijke rol. De verwachting is dat de musea nog een aantal jaren nodig hebben om de publieksaantallen van de voor Corona te bereiken.

- Het publiek is veeleisend en inmiddels verwend en heeft behoefte aan bijzondere verblijfsplekken (om te eten, drinken, werken, lezen, ontmoeten, enzovoorts) en belevenissen.

Vervolg

Wij beogen dat er eind 2021 twee uitgewerkte scenario's in conceptvorm beschikbaar zijn voor bespreking met het begeleidingsteam. Begin 2022 informeren wij de raad van Dijk en Waard opnieuw over de voortgang. De verwachting is dat het rapport in het 1e kwartaal 2022 (zoals besloten op 29 juni 2021) ter besluitvorming wordt aangeboden aan de nieuwe gemeenteraad van Dijk en Waard.

Hoogachtend,

Jan-Willem van Giessen en Sam Branten
Adviesbureau Berenschot, werkveld Kunst en Cultuur